

In Memoriam

Gerrit van 't Hof

Zaandam, 6 maart 1925 – Nieuwegein, 27 oktober 2014

Een van de grondleggers van het jeugschaak bij Moira-Domtoren is niet meer. Honderden, nee duizenden kinderen in Utrecht hebben op zijn aanwijzingen de eerste stappen op het schaakbord gezet.

Gerrit van 't Hof werd in 1981 lid van SV Moira en zette bij deze voorloper van onze vereniging in de jaren tachtig een jeugdafdeling op. Daarnaast ging hij wekelijks langs bij talrijke basisscholen in de stad om de kinderen daar schaakles te geven. Ook werd hij diplomaconsulent van de SGS: hij nam examens af bij kinderen van andere clubs en scholen en reikte hen de diploma's uit, eerst voor de toren- en koningsdiploma's die je toen nog had, later voor de Stappenmethode.

Ook de naburige schaakclub "De Dom-Tuindorp" (DTU) had een jeugdafdeling, in de jaren tachtig geleid door de vriendelijke meneer Fast. In 1992 fuseerde Moira met DTU en Gerrit werd jeugdleider en bestuurslid van onze fusieclub. Nieuwe vrijwilligers bij de jeugd, zoals Tia van der Let, leerden onder Gerrits hoede de kneepjes van het vak.

In 2006 reikte Gerrit de beker uit bij het stedelijke schoolschaakkampioenschap van Utrecht. Bij de winnaars veel leden van Moira-Domtoren, zoals Hugo ten Hertog en Daan Schönberger (voorste rij)

telde over haar kennismaking met Gerrit. Daar kon ik van meepraten, hij heeft me jaren nagedragen dat ik niet was komen opdagen voor een schaakexamen (waar mijn jeugdleider me overigens zonder mijn instemming voor had opgegeven). Gelukkig hebben we het later bijgelegd, hij vond dat ik serieuzer was geworden. Ook met de schoondochter kwam het goed, Gerrit en zij bleken met elkaar te kunnen lachen en op familie-etentjes zongen ze graag smartlappen, een heimelijke voorliefde.

Naast schaken waren honden Gerrits grote passie. Hij heeft in de loop jaren verschillende honden gehad en getraind, als een strenge leermeester natuurlijk, en was graag buiten sportief met ze bezig. Zijn laatste hond was meer een maatje, die mocht alles.

Toen hij de tachtig gepasseerd was, lukte het Gerrit niet meer om vanuit zijn woonplaats IJsselstein naar onze clubavonden te komen. Hij bleef wel bij Oud-Zuylen spelen omdat hij dan met iemand mee kon rijden, was een paar jaar geleden nog bij ons grote jubileumfeest én hij speelde een keer mee bij Moira-Domtoren 3 toen we een 'uit'wedstrijd in IJsselstein hadden. Hij bleef zich betrokken voelen bij de club. In het verpleeghuis kreeg hij in zijn laatste jaar bezoek van een IJsselsteinse vrijwilliger die wekelijks een partij met hem kwam spelen.

Toen les Niëns en later Paul Meijer de coördinatie bij de jeugd van hem overnamen, bleef Gerrit lesgeven op de club en op scholen. Hij schoof ook nog enige jaren aan als adviseur bij bestuursvergaderingen en leverde regelmatig bijdragen voor ons clubblad, waarbij hij putte uit de mooie verhalen in zijn collectie schaaktijdschriften.

Bij zijn afscheid van de jeugdafdeling schonk hij de vereniging een wisselbeker, die passend de Gerrit van 't Hofbeker werd genoemd. Nog steeds wordt deze jaarlijks uitgereikt aan de jeugdkampioen van de club (zie blz. 48).

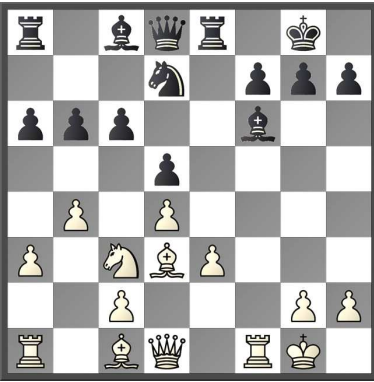
Gerrit, door een clubgenoot ooit een betrouwbare en 'prachtig gesoigneerde' heer genoemd, kwam wat streng over, zoals zijn schoondochter bij de uitvaart vertelde over haar kennismaking met Gerrit.

In 2009 was Gerrit nog bij het 75-jarig jubileumfeest van Moira-Domtoren

Bord in brand

In strijd met zijn voorkomen, was Gerrit van 't Hof op het schaakbord een onruststoker. Hij zette graag het bord in brand en speurde thuis naar gambieten en andere openingen waarmee hij tegenstanders kon verrassen. Een illustratie van zijn stijl is het slot van onderstaande partij, die eerder in zijn geheel door Niek Maaswinkel werd behandeld in zijn 'Schaakliniek' (*De Schakiosk*, jrg. 4 nr. 3, november 1995).

Gerrit van 't Hof – N.N., stelling na 16. ..., b6

Deze stelling kwam voort uit de Bird-opening, een van Gerrits favorieten.

17. ♖f3 ♘f8

Dreigt Lg4. Wit zet er wat tussen en zet tegelijkertijd de voorbereiding van de koningsaanval voort.

18. ♘e2 ♘e6 19. ♘f4 !?

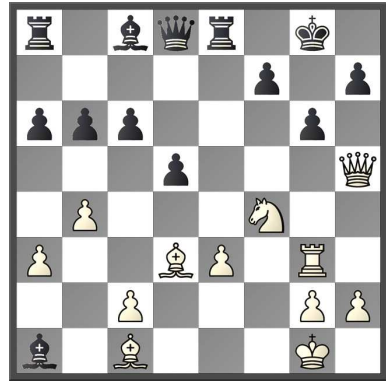
Gerrit ontsteekt het vuur. De zet lokt een tactische wending uit die zwart materiaal oplevert, maar intussen bouwt wit zijn aanval verder op.

19. ..., ♘xd4 20. ♖g3

Alternatief was 20. Lxh7† Kxh7 21. exd4

Lg4 22. Dd3† en het is materieel weer gelijk, maar dankzij het looperpaar staat zwart wel beter. Natuurlijk niet 20. exd4 Lxd4† 21. Kh1 Lxa1–+. Die toren wil zwart ook na de tekstzet meepikken, daar heeft hij wel een paard voor over:

20. ..., ♘f3†?! 21. ♚xf3 ♙xa1
22. ♚h5 g6

Doet het afbreuk aan de waardering voor Gerrits spel als ik opmerk dat zwarts tegenspel beter had gekund? Na 22. ..., h6 23. Dxh6 (dreigt Ph5) Ta7! (indirecte dekking van g7, wel moeilijk te vinden) was er niet zoveel aan de hand geweest. Maar fouten uitlokken is ook een kunst.

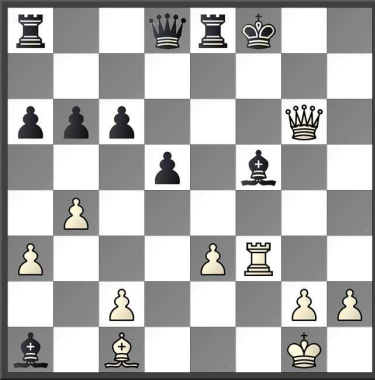
23. ♘xg6! fxg6

De verkeerde pion: nu gaat het volgende stukoffer gepaard met een aanval op e8. Maar na 23. ..., hxg6 24.Lxg6 Kf8 25. Lxf7 is de toren op e8 ook niet te redden. Als zwart het offer weigert met 23. ..., Lg7, kan wit winnen met 24. Pe7† Kf8 25. Txg7!.

24. ♙xg6 hxg6

Als zwart de tijd neemt om de toren weg te zetten, gaat hij mat, bijv. 24. ..., Te7 25. Lxh7†† Kf8 26. Tg8#. De beste verdediging is nog 24. ..., Ta7, maar na 25. Lxe8† Lg7 26. Lb2 staat wit toch gewonnen.

25. ♔xg6† ♕f8 26. ♖f3† ♗f5

Zwart hoopte op 27. Dxf5† en na 27. ..., Kg8 28. Tg3† kan zwart de loper terugspelen (Lg7), maar Gerrit trapt nergens meer in. Niek suggereerde dat zwart zijn lot nog had kunnen ontlopen door de

dame op te offeren met 26. ..., Df6 27. Txf6† Lxf6 28. Dxf6† Kg8, twee torens zijn immers minstens even sterk als een dame, maar na 29. Lb2! (vergelijk de partijvoortzetting) staat wit toch gewonnen.

27. ♖xf5†

Niek: "Gerrit heeft zijn opponent aan de galg en trekt de strop aan. Het wurgen is gestart."

27. ..., ♗f6 28. ♖xf6† ♗xf6
29. ♔xf6† ♕g8 30. ♗b2 ♖f8

30. ..., Ta7 31. Dh8† Kf7 32. Dg7† is uiteraard slechts uitstel van executie.

31. ♗g7 mat

1-0

Gerrit in een bekende positie.

Foto familie Van 't Hof. De afbeelding bovenin het In Memoriam is een uitsnede hiervan.